

Komorzewo_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	czarnkowsko-trzcianecki	
Gmina	Czarnków	
Miejscowość	Komorzewo	

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	06.08.2013 r.	Miejsce wykonania	dom informatorki
Czas trwania	1 h 00 min	Forma i wielkość	nagranie audio, plik MP3, 81MB
Przeprowadzający	A.H.	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
016_CZA_KO	K	ok. 70 lat		Informatorka nie chciała podać swoich danych

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	„Teraz wszędzie się pisze Komorzewo, a wcześniej był też Ciążyń, tutaj za torami. Tam mają tabliczki na domach Ciążyń, ale to jest Komorzewo, na adresach pisze się Komorzewo.”
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	„Jest to Komorzewo i za torami Ciążyń, a tak to nie.”
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	„Nie ma za bardzo”.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	„Nie ma”.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	„Nie znam”.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	„Są ‘Cioty Połajewskie’ i tam się bardziej kłóca, z księdzem źle żyją.”
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne	
1.	<div style="display: flex;"> <div style="flex: 1;"> <p>św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)</p> </div> <div style="flex: 2;"> <p>„To jest odpust w Gębicach wtedy, ale tak to nic nie robimy.”</p> </div> </div>

2.	św. Marcina/11 listopada	„To jest tylko normalnie msza. Pieczemy też rogaliki z makiem, albo marmoladą, czy powidłami.”
3.	Adwent	„To jedynie w kościele, nie ma zabaw, są roraty, dzieciaki chodzą z lampionami do kościoła.”
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	„To mają dzieci w szkole i przedszkolu. Czasami porozstawiam im te buty i powkładam prezenty, ale to różnie.”
5.	Wigilia	„Siano pod obrus się daje. Tak to tradycyjne potrawy, pierogi, karp, barszcz. Spędzamy święta rodzinnie, albo tutaj przyjadą, albo my gdzieś. Później gwiazdor przynosi prezenty. Czasami coś dzieci mówią, jakiś pacierz. Choinkę ubieramy, są bombki, łańcuchy, ale zawsze jest żywa. Później idziemy na pasterkę, ale nie zawsze jest o 24., czasami o 22. Potem jest u nas taki zwyczaj, że po pasterce ksiądz chodzi z opłatkiem i wszyscy się dzielą, składamy sobie życzenia, jest uroczyście i ładnie, ale wcale nie jest długo. Ludzi jest dużo, bo przyjeżdżają też ci, co się stąd wywodzą.”
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Brak informacji.
7.	Sylwester/Nowy Rok	„No to wystawiają furtki, to tak młodzież robi. Wystawiają takie, które da się wystawić, nikt za złe tego nie ma, chyba że daleko wystawiają, czy zniszczą. Petard jest dużo, są dyskoteki, zabawy. A kiedyś było wyciąganie wozów, opowiadali mi o tym. Jak moi rodzice pojechali na zabawę i wrócili, to wóz albo sanie były na stodole. Ojciec mówił, że musiał je zwałić z góry, no i się potrzaskały sanie.”
8.	Trzech Króli	„Kiedyś chodzili z tymi szopkami. Dzieci chodziły, zaśpiewały kolędę i coś im się dało.”
9.	Kolędnicy	[Kolędnicy] „Zazwyczaj chodzą przebierańcy, zazwyczaj jedna grupa, to młodzież. Jest diabeł z rogami, niektórzy są wysmarowani sadzą, śpiewają kolędy i dostają tam pieniądze, czy cukierki.”
10.	MB Gromniczej	„Msza jest, z gromnicami idziemy do kościoła i ksiądz poświęci. W burzę też zapalam gromnicę.”
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec	„No to pączki zawsze pieczemy.”

	karnawału	
12.	Topienie Marzanny	„To w szkołach zazwyczaj się robi. Najpierw ją spalą, a później topią.”
13.	Środa Popielcowa	„To do kościoła idziemy, ksiądz posypuje głowy. Dużo jest ludzi, więcej niż w niedzielę. Bo to z prochu powstałeś i w proch się obrócisz... To jest popiół ze spalonych palm z poprzedniego roku. I jest post, ksiądz mówi, że rano można zjeść jeden posiłek do syta, a później nic. Chociaż my to post mamy w każdy piątek.”
14.	Śródpoście	Brak informacji.
15.	Niedziela Palmowa	„Trochę palmy, czyli bazi, trochę gryszpanu.”
16.	Triduum Paschalne	Brak informacji.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	[Święconka] „Jajko, baranek z masła, chleb, pieprz, sól, wędlina, babeczka. To jest w pierwsze święto na śniadanie. W niedzielę rano jest dzielenie się jajkiem, święconki wtedy nie ruszamy, ale jakąś szynkę to się je. Święcenie potraw zawsze było przy krzyżu, ale teraz pierwszy raz było na sali, bo to nie zawsze pogoda się uda. Tam są stoły rozstawione, każdy koszyczek postawi, ksiądz poświęci. W sobotę idziemy ze święconką, w kościele jest też adoracja grobu pańskiego.” [Pisanki] „Pisanki się robi, barwniki córka kupuje.”
18.	Poniedziałek Wielkanocny	„To lanie wodą. Dzieci, młodzież się oblewają i to mocno, z wiadra.” „Przy kościele to jest w poniedziałek zawsze tak, że ministranci rozsypują jajka, które ksiądz kupił i są tam rozsypane na trawie i dzieci szukają. Kto znajdzie 10 jajek, to dostaje od księdza jedno duże jajko.”
19.	Zielone Świątki	„Kiedyś to pamiętam, że dekorowali domy brzożkami, przed uliczkami stawiali brzozy, jeszcze tak za dzieciaka, to w domu były brzożki. Był tort jeszcze upieczony. Kiedyś były dwa dni świąt, jeszcze poniedziałek. Wiem, że jak syn pracuje w Belgii to w Zielone Świątki ma wolne. No, ale teraz już tak nie ma tego.”

20.	Boże Ciało	<p>„Procesja idzie ulicami, od kościoła wychodzą i obok figury Matki Boskiej Niepokalanej i za dużo na tą główną szosę nie wychodzą. Tutaj nie mamy żadnej procesji. To każda wioska robi jeden ołtarz, my robimy koło kościoła, to dwie czy trzy rodziny robią razem i co roku się zmieniają. To się kupi jakieś kwiaty, powiesi się obraz, położy się biały obrus. Z ołtarzy to ludzie biorą gałązki brzozy, bo to mi powiedzieli, że jak się zabierze, to mszyc nie będzie na kapuście.”</p> <p>„Kiedys to wianki były. Bo kiedys to wianki były na zakończenie oktawy. Teraz nie ma, a kiedys pletli po 3 czy 4, a teraz nie ma.”</p>
21.	św. Jana	Brak informacji.
22.	MB Zielnej	„To bierzemy te zioła, zboża, kwiaty w bukiet. Ksiądz poświęci to.”
23.	MB Siewnej	Brak informacji.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	„Jest msza na cmentarzu o 10., to tak z okolicznych miejscowości, to bardzo dużo przyjeżdża ludzi, bo jest wcześniej rano msza, a później można jechać dalej.”
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	„Mówili mi o tej czerwonej wstążce, ale ja to tam się śmiałam z tego. Albo mówili, że jak nie ma chrztu, to żeby nie wyjeżdżać z dzieckiem na dwór, ale mi się w lipcu urodził, to co, miałam siedzieć w domu?”
2.	Ślub i wesele	<p>[Stanie pod oknami]</p> <p>„No ludzie kiedys stali, ja miałam swoje [wesele] 38 lat temu i wtedy tak było, a teraz już nie tak bardzo. Teraz nie widać ludzi pod oknami. Kiedys to zawsze dużo gapiów przyszło pod okna, to młodzi wyszli z plackiem i częstowali, albo wódka i później były 3, czy 4 kawałki dla niezapowiedzianych gości.”</p> <p>[Polter]</p> <p>„Poltry są zawsze przed weselami, kiedys było dzień przed, a teraz jest tydzień przed. Mówią, że to taka bieda teraz, a tak się</p>

		<p>wystawiają, a to jest normalne wesele nieraz. I muzyka, i bawią się wszyscy, i to znajomi, sąsiedzi bawią się, kryzysu nie widać. Jak u mnie było, to w drzwi walili nawet, czy w schody betonowe i trzeba było sprzątać do nocy czy do rana, a tu człowiek musiał się szykować do fryzjera. To przeważnie młodzi przychodzą, czasami to 30-40 osób. Chodzi o to, że szkło to szczęście, więc tłuką na szczęście.”</p> <p>[Przebierańcy]</p> <p>„Kiedyś to jeszcze chodzili tacy przebierańcy. Jak było wesele, to się tak przebierali, żeby nikt nie poznał i przynosili butelkę ze smoczkiem w prezencie, albo jakiegoś kota w koszyku. Zatańczyli, ale nikt ich nie mógł nigdy rozpoznać, dawano się im placek i połówkę w koszyk, i szli.”</p>
3.	Śmierć i pogrzeb	Brak informacji
4.	Inne zjawiska	Brak informacji
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		Brak.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		Brak.
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		„Tutaj nie mamy, ale to co wiem, to ta uzdolniona pani, co wieńce robi, pani J. G., mieszka w Hucie.”
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	„Tutaj jest krzyż, a za torami jest kapliczka. Majowe nabożeństwa się odbywają, jest apel jasnogórski, to trwa kilka minut. Tym się opiekują ci państwo, co tam mieszkają. Krzyż jest nowy postawiony, wieś to ufundowała. Ci, co mieszkają najbliżej to o to dbają, ten koło nas już jest chyba z 10 lat.”

2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak.
4.	Miejsca kultu religijnego	Brak.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Brak.
6.	Lokalne odpusty	„Jest na św. Antoniego w czerwcu. Księża z okolicznych parafii się zjeżdżają, zawsze jest jakiś, który prowadzi i nasz proboszcz go zaprasza. No i normalnie, msza, kazanie, procesja dookoła kościoła, dziewczynki sypią kwiaty na to, to i na odpust też sypią.”

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	<p>„Mamy dożynki parafialne, tutaj do parafii należą 4 miejscowości, Komorzewo, Huta, Gębiczyn i Gębice z Paliszewem i Sobolewem. I co roku gdzie indziej, zazwyczaj w ostatnią niedzielę sierpnia. Są zaproszeni radni i sołtysi. Jak u nas, to tutaj na sali i koło sali. Taki turniej wsi jest między tymi czterema wioskami. Dzieci i starsi się bawią, przeciąganie liny, kto dalej rzuci tym małym balotem. Dużo ludzi przyjeżdża, bo to z 3 wiosek. Ksiądz ogłosi np. konkurs na najlepszą babkę, ciasto czy placek. To napieką i pokroją, a później chodzą i częstują. Jest też loteria, co kto ma, to daje na fanty, kogut czy pies, ksiądz dał telewizor, a raz był skuter i tutaj od nas z Komorzewa go wygrał. Są też drobne prezenty, noże, książki i inne takie. Jest też grill i picie, a później zabawa na sali, albo na świeżym powietrzu. I to już tak mamy z 16 lat.”</p> <p>[Wieniec]</p> <p>„Każda wioska robi wieniec i później jest konkurs. Msza jest dożynkowa o 12., każdy wieniec niosą po dwie osoby. Zawsze tam występują jakieś zespoły dziecięce, coś tam przygotowują. Huta zrobiła taki wieniec, gospodarza i gospodyni ze słomy, i wygrali te wojewódzkie. To pani S. im robiła. Tak jak kiedyś robili na wsi sami te wieńce, to były proste, tylko na kole, a teraz robią różne – i dzwony, hostie, to jest nie do opisanie jaką ludzie mają wyobraźnię i co potrafią zrobić, bo to pracy tyle.”</p>
----	---------	---

		<p>[Dożynki wojewódzkie]</p> <p>„Raz mieliśmy dożynki wojewódzkie, to tak Huta była ubrana, takie dekoracje ze słomy i z balotów, takie figury ciągników, kombajny. Jak ludzie jechali szosą, to stawali i zdjęcia robili.”</p>
2.	Dni gminy/wsi	Brak informacji.
3.	Lokalne festyny	Brak informacji.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	<p>[Sala wiejska]</p> <p>„Sala wiejska była remontowana ze środków unijnych. Stara już się zniszczyła. A teraz jest zrobione zaplecze kuchenne, tu się odbywają wesela, osiemnastki, różne uroczystości. Tak na co dzień nie ma nic dla dzieci, bo by zniszczyły. Tam jest kuchnia wyposażona na 100 osób, naczynia są, patelnia, sztućce, zastawa, lodówka.”</p> <p>[Szkola]</p> <p>„Szkola była u nas podstawowa czteroklasowa, a później wszystko przenieśli do Huty.”</p> <p>[Dzień Dziecka]</p> <p>„Na Dzień Dziecka był ostatnio turniej w Hucie. Dzieciom takie te zamki dmuchane sprowadzą, odbywają się zawody strażackie, grają w siatkówkę. Jak są strażackie zawody gminne to dzieci normalnie się szkolą, te węże obsługują, wszystko.”</p>